

Maa- ja metsätalousvaliokunta tiistai 14.04.2026 klo 10.00 / E 14/2026 vp

Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto kilpailukykyisen ja kestäväen EU:n biotalouden strategiakehyksestä

Maa- ja metsätalousministeriö, biotalousneuvos, Anne Vehviläinen

Maa- ja metsätalousministeriö pitää EU:n uutta biotalousstrategiaa myönteisenä ja Suomen tavoitteiden mukaisena. Kannan mukaisesti ministeriö katsoo, että strategia luo hyvän kehyksen EU:n kilpailukykyiselle ja kestäväälle biotaloudelle. Ministeriö tukee strategian tavoitetta biotalouden arvonlisän nostamisesta, innovaatioiden kaupallistamisesta sekä eurooppalaisen biotalouden kilpailukykyyn parantamisesta, jotka ovat keskeisiä tavoitteita myös Suomen biotalousstrategiassa.

Ministeriö näkee myös tarpeellisenä, että EU:n biotalousstrategian jatkovalmisteluissa keskitytään etenkin EU:n biotalouden kilpailukykyyn varmistamiseen ja parantamiseen. Ministeriö pitää tärkeänä, että sosiaalista, taloudellista ja ympäristöllistä kestävyyttä katsotaan tasapainoisesti biotalousstrategian toimeenpanossa. Samoin ministeriö pitää tärkeänä, että biotalouden kilpailukykyä vahvistetaan ja sen kasvumahdollisuuksista huolehditaan valtioneuvoston kannan mukaisesti turvaamalla vakaa ja ennakoitava lainsäädäntöympäristö.

Ministeriö nostaa esille, että biotalouden kilpailukykyyn edistämisen kannalta keskeistä on, että biomassaa koskeva kestävyystarkastelu nojaa jatkossakin jo olemassa oleviin kestävyyskriteereihin ja metodologioihin.

Ministeriö huomioi, että EU:ssa tuotettujen biopohjaisten tuotteiden tulee olla kilpailukykyisiä verrattuna uusiutumattomista raaka-aineista valmistettuihin tuotteisiin ja globaalimarkkinoiden biopohjaisiin tuotteisiin. EU:n biotalousstrategian toimeenpanon suunnittelussa on oleellista huomioida, että olemassa oleva biotaloutta harjoittava teollisuus ja yritykset ovat edelleen tärkeä innovaatioalusta, ja siksi niiden kehitystarpeet ja potentiaali on tunnistettava ja varmistettava, että niiden tarpeet huomioidaan osana uusia EU-tason rakenteita. Jo kehitettyjen biopohjaisten tuotteiden vakiinnuttaminen markkinoille on tärkeä toimenpidealue EU:n biotalousstrategian toimeenpanossa.

Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että Suomen kannassa korostetaan EU:n itäisten raja-alueiden elinvoiman suoraa yhteyttä EU:n turvallisuuteen. Suomi näkee biotalouden EU:n itäisten raja-alueiden luontaisena vahvuusalueena, jonka menestystä tukevilla EU-toimilla on merkitystä unionin turvallisuudelle. Komissio on osoittanut tahtotilansa tukea raja-alueiden talouksien kehittymistä, ja biotalouden näkökulma huomioidaan myös komission helmikuussa julkaisemassa itäisiä raja-alueita

koskevassa tiedonannossa. Tiedonannossa huomioidaan EU:n biotalousstrategia muun muassa kehyksenä teollisille symbiooseille ja biotalouskeskittymille.

Ministeriö katsoo Suomen kannan mukaisesti, että osaaminen on merkittävä tekijä biotalouden kehitykselle ja uudistumiskyvylle. Osaajapulaan vastaamiseksi on EU:n tasolla viime vuosina syntynyt jo hyviä yhteistyömalleja, joihin käytettyjä resursseja ja tehtyä työtä on tarpeen edelleen hyödyntää. Uusia rakenteita koulutustarjonnan kehittämiseksi ja tarjoamiseksi tulisi harkita tarveperusteisesti. Osaamisen kehittämiseen keskittyvien rakenteiden tulisi olla kestävällä pohjalla toimivia, mutta tarpeiden mukaan ketteriä, ja niiden olemassaolon tulisi nojata riittäviin vaikutusarvioihin.

Ministeriö yhtyy Suomen kantaan, että biotalousstrategian toimeenpanossa on erityisen tärkeää huolehtia maaseutualueiden elinvoimaisuuden ylläpitämisestä ja parantamisesta. Suurin osa biotalouden tuotteisiin ja palveluihin käytetyistä luonnonvaroista sekä maa- ja vesialueista sijaitsee maaseutualueilla. Siksi on hyvä, että EU:n biotalousstrategian linjaukset ottavat huomioon myös paikallisia olosuhteita ja markkinatilanteita. Biotalousalan jalostavien yritysten ohella alkutuottajille tulee tarjota mahdollisuuksia ja tukea tuotteiden ja palveluiden jatkojalostuksessa, jotta biomassaa voidaan hyödyntää resurssiviisaasti ja taloudellisesti kestävällä tavalla. Samalla on tärkeää vahvistaa alkutuottajan asemaa biotalouden arvoketjussa.

Suomen kannan mukaisesti EU:n resilienssin vahvistaminen edellyttää investointeja uusiutuvaan biotuotantoon, sivuvirtojen ja biojätteen hyödyntämiseen sekä kiertotalousratkaisujen edistämiseen. Lisäksi on tärkeää turvata sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävä biomassan ja biopohjaisten tuotteiden tuotanto myös kasvavan kysynnän oloissa.

Ministeriö yhtyy Suomen kantaan siitä, että on tärkeää tukea investointeja, jotta maaseutualueet pysyisivät elinvoimaisina ja maaseudun elinkeinot ja palvelut kehittyisivät. Myös maaseudun kriittisen infrastruktuurin, kuten laajakaistayhteyksien ja vesihuollon, parantaminen on edellytys biotalouden tavoitteiden saavuttamisessa.

Biotalousalan kehittymisen keskeisiä haasteita ovat usein politiikan epäjatkuvuudet ja tukijärjestelmien lyhyet aikajänteet. Biotalousalan vahvistaminen edellyttää vakaata investointiympäristöä ja tukikehitystä, jotta yritykset uskaltavat investoida alalle.

Ministeriö nostaa Suomen kannan mukaisesti esille myös, että strategisten riippuvuuksien purkamisen näkökulmasta, on tärkeää vahvistaa EU:n lannoiteomavaraisuutta. Keskeistä on vahvistaa EU:n oman lannoitetuotannon kilpailukykyä, huolehtia tuotteiden kohtuuhintaisuudesta sekä purkaa ravinnekierrätyksen esteitä.

Ministeriö pitää hyvänä komission tavoitetta lannan ravinteiden kierrätyksen tehostamisesta ja huomauttaa Suomen kannan mukaisesti, että käsitellyn ja käsittelemättömän lannan erilainen kohtelu hidastaa toivottua kehitystä.

Maa- ja metsätalousministeriö edistää biotalousstrategian tavoitteita mm, tukemalla laajasti biokaasu-, lannankäsittely-, ravinnekierrätysalan kehitystä mm. Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelman ja Kasvualusta- ja kuiviketuotannon kehittämisohjelman TKI- ja investointitukien sekä ravinnekiertotuen avulla. Lisäksi ministeriö laatii yhdessä sidosryhmien kanssa vuoden 2026 aikana Ravinteiden kierrätyksen ja lannoiteomavaraisuuden tiekartan, joka tukee ruuantuotannon panosomavaraisuuden kehittämistä myös osana biotaloutta.

Suomen kannan mukaisesti ministeriö näkee hyvänä, että strategiassa nostetaan esille myös biogeenisen hiilidioksidin talteenoton, käytön ja varastoinnin edistämisen tuomat edut resurssitehokkuudelle ja ympäristövaikutuksille huomioiden vaikutukset biomassan kestäväan käyttöön. MMM toteaa, että Suomessa on merkittävä potentiaali biogeenisen hiilen talteenottoon ja hyötykäyttöön. On tärkeää tehdä toimenpiteitä biogeenisen hiilidioksidin talteenottoon liittyvien kannustimien lisäämiseksi ja hankkeiden edistämiseksi. Talteen otettua biogeenistä hiilidioksidia voidaan hyödyntää erilaisissa tuotteissa (esimerkiksi synteettisten polttoaineiden tuotannossa) ja tähän on tärkeä kannustaa. MMM:n nostaa esiin samanaikaisesti tarpeen huomioida pienemmän kokoluokan investointitarpeet biogeenisen hiilidioksidin talteenotossa. Biopohjaisten ja biohajoavien muovien ja biolannoitteiden osalta tulee nostaa esille tuotteiden turvallisuus. Elintarvikekontaktimateriaalien osalta tulee varmistaa biopohjaisten pakkausmateriaalien turvallisuus elintarvikkeiden laadun ja turvallisuuden säilyttämiseksi. Biopohjaisten kasviraavinteiden osalta tulee varmistaa, että niiden käyttö ei aiheuta merkittäviä lyhyt- tai pitkäaikaisia riskejä tai haittoja ihmisille, eläimille, kasveille, maaperälle tai ympäristölle.

Bioteknologian sovelluksilla voidaan tulevaisuudessa vahvistaa osaltaan ruokaturvaa, terveyttä, metsätalouden kestävyyttä sekä edistää vesitaloutta ja -huoltoa.

On tärkeää, että tuleva Biotech Act II muodostaa selkeän, ennakoitavan ja kilpailukykyä vahvistavan sääntelykehyksen, joka tukee EU:n bioteknologia-alan kehitystä. Sääntelyn tulee mahdollistaa bioteknologian turvallinen ja ympäristön kannalta vastuullinen käyttö samalla, kun se tukee investointeja, innovaatioita ja bio- ja kiertotalouteen perustuvaa teollista kasvua. Suomen näkökulmasta on tärkeää, että EU:n kilpailukyvyyn vahvistamiseksi biotalousinvestointeihin liittyviä lupamenettelyjä sekä biotaloustuotteiden hyväksymisprosessia sujuvoitetaan ja nopeutetaan selkeyttämällä ja yksinkertaistamalla sääntelyä huomioiden ympäristön ja terveyden suojelun. Suomi näkee, että uudet tuotteet tuovat lisäarvoa erityisesti metsä- ja elintarvikesektoreille ja auttavat vahvistamaan myös omavaraisuutta ja huoltovarmuutta. Suomi kiinnittää huomiota, että monet uudet arvoketjut ja sivuvirtoihin perustuvat innovaatiot ovat

yhteydessä olemassa oleviin biotalouden prosesseihin, ja siten niidenkin pohjana on kestävän biomassan pitkäjänteinen saatavuus.

Suomi haluaa korostaa, että alkutuotannon näkökulmasta biotalous sai uusia työkaluja ilmasto- ja ympäristöhaasteiden ratkaisemiseen asetuksen uusista genomiteknikoista hyväksymisen myötä. Nämä uudet työkalut tulisi ottaa aktiivisesti käyttöön biotalousstrategian toteutuksessa.

Biotalouden, bioteknologian ja biovalmistuksen kehittyminen edellyttää tiivistä kansainvälistä yhteistyötä sekä tutkimuksessa että markkinoiden luomisessa. EU:n on hyödynnettävä aktiivisesti yhteistyömahdollisuuksia kumppanimaiden kanssa, sillä geenitutkimus ja bioteknologia ovat luonteeltaan globaaleja aloja, joita yksittäiset maat eivät voi edistää yksin. Kansainvälisissä aloitteissa – kuten G20:n, ja YK:n alaisten järjestöjen, kuten FAO:n biotalouslinjauksissa – korostuva kestävyys on Suomen mielestä keskeinen periaate huomioiden myös EU:n kilpailukyvyn parantaminen. Suomi painottaa vastavuoroisuutta: kansainvälisessä yhteistyössä saatavien hyötyjen tulee perustua tasapainoiseen tiedon, osaamisen ja innovaatioiden vaihtoon